

Országgyűlési képviselő

Iromány száma: **T/1512.**

Benyújtás dátuma: **2018-09-18 16:23**

Parlex azonosító: **KAY4EWPA0001**

Címzett: **Kövér László, az Országgyűlés elnöke**

Tárgy: **Törvényjavaslat benyújtása**

Benyújtó: **Dr. Tóth Bertalan (MSZP), Bangóné Borbély Ildikó (MSZP), Burány Sándor (Párbeszéd), Dr. Gurmai Zita (MSZP), Dr. Harangozó Tamás (MSZP), Dr. Hiller István (MSZP), Dr. Mellár Tamás (Párbeszéd), Dr. Molnár Zsolt (MSZP), Dr. Varga László (MSZP), Hiszékeny Dezső (MSZP), Kocsis-Cake Olivio (Párbeszéd), Korózs Lajos (MSZP), Kunhalmi Ágnes (MSZP), Mesterházy Attila (MSZP), Molnár Gyula (MSZP), Szabó Sándor (MSZP), Szabó Tímea (Párbeszéd), Tordai Bence (Párbeszéd), Tóbiás József (MSZP), Tóth Csaba (MSZP)**

Törvényjavaslat címe: **A demokrácia helyreállítása, a tiszta politikai közélet megteremtése és a bírói öngazgatás erősítése érdekében a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény, valamint a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény módosításáról**

Az Alaptörvény 6. cikkének (1) bekezdése alapján „**A demokrácia helyreállítása, a tiszta politikai közélet megteremtése és a bírói öngazgatás erősítése érdekében a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény, valamint a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény módosításáról**” címmel a mellékelt törvényjavaslatot kívánom benyújtani.

2018. évi ..... törvény

A demokrácia helyreállítása, a tiszta politikai közélet megteremtése és a bírói öngazgatás erősítése érdekében a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény, valamint a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény módosításáról

1. A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény módosításáról

1. §

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 76. § (5) bekezdés a) és b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

- „a) az OBT egyetértésével kiírja a bírói állás pályázatokat,
- b) az OBT egyetértésével javaslatot tesz a köztársasági elnöknek a bírák kinevezésére és felmentésére,”

2. §

A Bszi. 88. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az OBT a bíróságok központi igazgatásának felügyeleti testülete. Az OBT a felügyeleti feladatai mellett közreműködik a bíróságok igazgatásában. Az OBT törvényben meghatározott esetben egyetértési jogot gyakorol.”

3. §

A Bszi. 103. § (3) bekezdés c) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

- „c) egyetértési jogot gyakorol a bírói pályázatok elbírálása során és törvényben meghatározott más esetekben,”

2. A bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény módosításáról

4. §

A bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (a továbbiakban: Bjt.) 5. §-a a következő (3a) bekezdéssel egészül ki:

„(3a) Az OBH elnöke a (3) bekezdés szerinti javaslatát az Országos Bírói Tanács (a továbbiakban: OBT) egyetértésével teszi meg.”

5. §

A Bjt. 6. §-a a következő (2a) bekezdéssel egészül ki:

„(2a) Az OBH elnöke a (2) bekezdés szerinti javaslatát az OBT egyetértésével teszi meg.”

6. §

A Bjt. 8. §-a a következő (3a) bekezdéssel egészül ki:

„(3a) Az OBH elnöke a (3) bekezdés szerinti javaslatát az OBT egyetértésével teszi meg.”

7. §

A Bjt. 9. § (1) és (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A pályázat kiírására az OBH elnöke az OBT egyetértésével jogosult.

(2) A bíróság elnöke a bíró felmentése esetén a felmentés kezdeményezésével egyidejűleg, a bírói szolgálati viszony egyéb okból történő megszűnése esetén a bírói szolgálati viszony megszűnéséhez vezető okról való tudomásszerzéstől számított 8 munkanapon belül értesíti az OBH elnökét és az OBT elnökét az álláshely megüresedéséről.”

8. §

A Bjt. 14. § (4) bekezdés ac) pontjában az „Országos Bírói Tanács (a továbbiakban: OBT)” szövegrész helyébe az „OBT” szöveg lép.

9. §

A Bjt. 17. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„17. §

(1) A pályázat elbírálója az OBH elnöke. A pályázat elbírálása során az OBT egyetértési jogot gyakorol.

(2) A Kúriára kiírt pályázatot a Kúria elnöke bírálja el.”

10. §

A Bjt. 18. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„18. §

(1) Ha az OBH elnöke és az OBT egyetért azzal, hogy az első helyen rangsorolt pályázó töltsen be az álláshelyet, és a rangsor első helyén álló pályázó nem bíró, úgy a pályázatnak 8 munkanapon belül a köztársasági elnökhöz kinevezésre történő felterjesztésével a pályázatot elbírálja.

(2) Ha az OBH elnöke és az OBT egyetért azzal, hogy az első helyen rangsorolt pályázó töltsen be az álláshelyet, és a rangsor első helyén álló pályázó bíró, úgy a pályázatot a bíró 8 munkanapon belül történő áthelyezésével elbírálja.”

11. §

A Bjt. 20. § (1) bekezdés b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„b) a pályázat elbírálására jogosult OBH elnöke az OBT-vel egyetértésben vagy kúriai pályázat esetén a Kúria elnöke a pályázók egyikével sem kívánja betölteni az álláshelyet, mert

ba) a pályázó kinevezésével a 41. § szerinti összeférhetetlenség jönne létre,

bb) a pályázat elbírálása során az elbírálási folyamatban résztvevők eljárási szabálysértést követtek el,

bc) a bírói tanács a 15. § (2) és (2a) bekezdésében foglalt indokolási kötelezettségének nem kellő mértékben tett eleget,

bd) a pályázat kiírását követően olyan körülmény merült fel, amelynek eredményeként az álláshelyet a törvény alapján pályázat kiírása nélkül (8. §) szükséges betölteni.”

12. §

A Bjt. 21. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) A kifogást a pályázattal érintett bíróság elnökénél írásban kell benyújtani, aki azt – kúriai pályázat kivételével – 5 munkanapon belül felterjeszti az OBH elnökéhez. A kifogást az OBH elnöke megküldi az OBT-nak. Kérelmezettként az OBH elnökét és az OBT-t, kúriai pályázat esetén a Kúria elnökét kell megjelölni. Az OBH elnöke, illetve a Kúria elnöke a kifogást 5 munkanapon belül megküldi az annak elbírálására kizárólagosan illetékes, Budapest területére kiterjedő illetékességű közigazgatási és munkaügyi bíróságnak.”

13. §

A Bjt. 25. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Ha a bíró tényleges működésének időtartama a 18 hónapot nem érte el, a köztársasági elnök a bíró kinevezését – az OBH elnökének az OBT egyetértésével megtett javaslatára, a kinevezés módosításával – három évvel meghosszabbítja, kivéve, ha a bíró a szolgálati viszonyát nem kívánja fenntartani. A javaslat előterjesztésére a 24. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni. A bíró kinevezése ismételten meghosszabbítható, amíg az értékeléséhez szükséges tényleges bírói működés együttes időtartama a minimális 18 hónapot eléri.”

14. §

A Bjt. 31. § (1)-(3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A bíró kirendelésére a törvényszék elnöke jogosult, ha arra a törvényszék és a járásbíróság, a törvényszék és a közigazgatási és munkaügyi bíróság között, továbbá ha a törvényszék területén működő járásbíróságok vagy a törvényszék területén működő járásbíróság és a közigazgatási és munkaügyi bíróság között kerül sor. Egyéb esetben a kirendelésre az OBH elnöke az OBT egyetértésével jogosult.

(2) A bírót a bíróságok közötti ügyteher egyenletes elosztásának biztosítása vagy szakmai fejlődésének elősegítése érdekében más szolgálati helyre lehet kirendelni. A kirendelésre csak valós

és okszerű esetben kerülhet sor, aminek bizonyítására a kirendelő kötelezett.

(3) A bírót – hozzájárulása nélkül – hatévenként, ezen belül legfeljebb egy évre lehet a bíróságok közötti ügyteher egyenletes elosztásának biztosítása céljából bírói beosztásba, ideiglenesen más szolgálati helyre kirendelni.”

15. §

A Bjt. 34. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„34. §

(1) Ha a bíró a továbbiakban pályázat alapján másik bíróságon tölt be bírói álláshelyet, az OBH elnöke az OBT egyetértésével áthelyezi.

(2) Ha a bíróság megszűnt, illetve hatásköre vagy illetékességi területe olyan mértékben csökkent, hogy ott a bíró további foglalkoztatása nem lehetséges, az OBH elnöke az OBT egyetértésével – ha Kúriai álláshely is érintett, az OBH elnöke a Kúria elnökével történt egyeztetést követően – az érintett bíró számára felajánlja azon, a beosztási helyével azonos szintű vagy legfeljebb eggyel magasabb, vagy legfeljebb eggyel alacsonyabb szintű bíróságon lévő bírói álláshelyeket, amelyek betöltése iránt a pályázatok elbírálása még nem történt meg. A felajánlott bírói álláshelyek közül a bíró 8 munkanapon belül választhat. Ha a bíróság megszűnése, illetve hatáskörének vagy illetékességi területének csökkenése több bíró áthelyezését teszi szükségessé, a választási lehetőség a bírakat életkoruk csökkenő sorrendjében illeti meg. Ha felajánlható bírói álláshely nincs, vagy a bíró azok egyikét sem választja, az OBH elnöke az OBT egyetértésével a bírót – méltányos érdekeit figyelembe véve – más, lehetőleg azonos szintű vagy legfeljebb eggyel alacsonyabb szintű bíróságra áthelyezi.

(3) Ha a bírót a (2) bekezdés szerinti okból alacsonyabb szintű bíróságra helyezik át, megtartja korábbi illetményét, és jogosult a korábbi bírói beosztására utaló elnevezés használatára.

(4) Ha a bíró a (2) bekezdésben foglaltak szerinti áthelyezése esetén szolgálati jogvitát kezdeményez, a közigazgatási és munkaügyi bíróság a döntést csak a döntés kialakítására irányadó jogszabályok betartása szempontjából vizsgálhatja.”

16. §

A Bjt. 225. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Felhatalmazást kap az igazságügyért felelős miniszter, hogy

- a) a pályaalakmassági vizsgálat szempontjait, módját és eljárását az egészségügyért felelős miniszterrel egyetértésben – az OBH elnöke és az OBT véleményének kikérésével –,
- b) a bírák igazolványára vonatkozó szabályokat,
- c) a bírói pályázati eljárás részletes szabályait, a bírói álláspályázatok elbírálását, valamint a pályázati rangsor kialakítása során figyelembe vehető szempontokhoz rendelhető pontszámokat –

az OBH elnöke és az OBT véleményének kikérésével –
rendelettel állapítsa meg.”

17. §

(1) Hatályát veszti a Bszi. 103. § (3) bekezdés b) pontja, valamint a Bjt. 16. § (2) bekezdése.

(2) Hatályát veszti a Bjt. 171. § „– kiváló, magasabb bírói beosztásra alkalmas, illetve kiválóan alkalmas minősítés esetén –” szövegrésze.

3. Záró rendelkezések

18. §

Ez a törvény 2019. január 1-jén lép hatályba.

Általános indokolás

A Velencei Bizottság többször is véleményezte a bírósági rendszer átalakítására vonatkozó kormányzati elképzeléseket – és később – a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvényt és a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvényt is. A Velencei Bizottság jóhiszemű hozzáállása és a magyar kormányzati ígéretések ellenére – amelyeket a magyar miniszterelnök is megerősített – a szabályozás legneuralgikusabb pontjai az egyeztetések eredményeként alig változtak.

Így aztán nem csoda, hogy az Európa Tanács Korrupcióellenes Államok Csoportja (GRECO) 2015. márciusi plenáris ülésén elfogadott, a korrupció megelőzését a parlamenti képviselők, a bírák és az ügyészek körében értékelő IV. körös magyar jelentése lényegében a Velencei Bizottság megállapításaival és következtetéseivel azonos területeken tett ajánlásokat a bírósági szabályozásra vonatkozóan.

A GRECO azt ajánlja, hogy

felül kell vizsgálni az Országos Bírósági Hivatal elnökének azon jogosultságát, mely alapján beavatkozhat a bírói pozíciókra pályázó jelöltek kinevezési és előléptetési eljárásaiba, s helyette olyan eljárást alakítsanak ki, amelyben az Országos Bírói Tanács erősebb szerepet kap;

felül kell vizsgálni a határozatlan időtartamra alkalmazott bírók értékelésének rendszerét a célból, hogy minden bíró számára egyenlő bánásmódot biztosítsanak, és ezeket az értékeléseket válasszák el az olyan következményektől, amelyek kedvezőtlen hatást gyakorolhatnak a bírói függetlenségre és integritásra – például a fegyelmi eljárásra, az elbocsátásra és a fizetés módosítására;

az Országos Bírósági Hivatal elnökének a bírónak az egyetértésük nélkül más szolgálati helyre történő rendelésére vonatkozó jogosultságát időben korlátozzák, valamint erre csak ideiglenes jelleggel, pontosan meghatározott konkrét okokból legyen lehetőség;

a Bírói Etikai Kódex további mérlegelés és felülvizsgálat tárgya legyen, melynek célja iránymutatást adni az összeférhetetlenség és az integritáshoz kapcsolódó egyéb kérdésekben, mint az ajándékok, visszahívás, külső kapcsolatok stb.;

a bírák mentelmi jogát az igazságszolgáltatásban való részvételükhöz kapcsolódó cselekményeikre korlátozzák ("funkcionális mentesség");

a bírók számára etikai képzést kellene bevezetni (az ülnököket is beleértve) a Bírói Etikai Kódex bevezetését követő lépésként.

A GRECO-ajánlásokra a Kormánynak 2016. szeptember 30-áig kellett volna benyújtania az azokban megfogalmazott problémákra adott válaszát, ám ez nem történt meg. Mindez abból is nyilvánvaló, hogy a fenti határidő letelte után sincs az Országgyűlés előtt olyan törvényjavaslat, amely a GRECO-ajánlásokban jelzett problémákat orvosolná.

A Javaslat a bírói státusszal kapcsolatos legfontosabb kérdésekkel összefüggésben, valamint a bírói előmenetel tárgykörében tartalmaz új, garanciális szabályokat. A bírói státuszra vonatkozó – a bírói függetlenség alkotmányos elvével összhangban álló – új normák alapján a legfőbb bírói (ön)igazgatási szervezet, az Országos Bírói Tanács (a továbbiakban: OBT) egyetértéséhez köti a bírói szolgálati jogviszonnal kapcsolatos legfontosabb kérdéseket: ilyenek a bírói szolgálati viszony keletkezése, a bírák kirendelése vagy áthelyezése.

Teljesen egyértelmű, hogy az Országos Bírói Hivatal elnöke visszaél a jogköreivel, a személyzeti politika szempontja a politikai lojalitás, a hatalmát a tisztségéhez méltatlan módon gyakorló igazgatási vezetőhöz fűződő személyes jó kapcsolat. A tényfeltáró újságírás legutóbbi eredményeként született publikációból [http://hvg.hu/itthon/20170317_hando_tunde_obh] idézzük Handó Tünde egyes bírósági vezetők pályázatát elutasító véleményét, miszerint nem lehet bírósági vezető, aki „a stratégiai célokkal nem azonosult”. Mármint Handó Tündéjével.

Részletes indokolás

1. §

A Javaslat a GRECO-ajánlásoknak és a bírói függetlenség alkotmányos elvének érvényesítése érdekében egyetértési jogot biztosít az OBT-nek a bírói állaspályázatok kiírásakor, a bírói álláshelyek betöltésekor, a bírói kinevezésekkor, felmentésekkor.

2-3. §

A Javaslat az OBT egyetértési jogának Bszi.-beli alapjait teremti meg részben általánosan, részben kifejezetten a személyzeti területre vonatkoztatva.

4-7. §

A Javaslat rendelkezései az OBT egyetértéséhez kötik a bírói szolgálati jogviszonnal kapcsolatos legfontosabb kérdéseket a Bjt.-ben. E körbe tartozik a bírói szolgálati viszony keletkezése, a bírák kirendelése vagy áthelyezése (például a szabadalmi ügyekben eljáró bíró kinevezése, a pályaalalmassági vizsgálatot elvégző testület szabályait illetően).

A bírói álláshelyre kiírt pályázatot az OBH elnöke csak az OBT egyetértésével írhatja ki.

8. §

Az Országos Bírói Tanács rövidítéssel történő megjelölése érdekében szükséges módosítás.

9-12. §

A Javaslat központi eleme a nemzetközi ajánlásokból fakadóan az, hogy ugyan a bírói pályázat elbírálója az OBH elnöke, de az OBT egyetértési jogot gyakorol a pályázat elbírálása során. A Javaslat a jövőben kizárja annak a lehetőségét, hogy a pályázat elbírálója megváltoztassa a pályázati rangsort. A bírói pályázat eredménytelenségéről az OBH elnöke a továbbiakban nem önállóan, hanem az OBT egyetértésével dönthet csak, mégpedig a korábbinál szűkebb körben. A pályázatot hangsúlyozottan csak a törvényben megjelölt valamely ok fennállása esetén lehet eredménytelennek nyilvánítani.

13. §

A határozott idejű bírói szolgálati viszony meghosszabbításához is szükséges az OBT egyetértése.

14-15. §

Szigorodnak a bírói kirendelés szabályai: egyrészt megjelenik annak az előírása, hogy mikor szükséges a kirendeléshez az OBT egyetértése, másrészt pedig a kirendelésre csak valós és okszerű esetben kerülhet sor, aminek bizonyítására viszont a kirendelő kötelezett. A nemzetközi ajánlásnak megfelelően a hatályos szabályozással ellentétben nem három-, hanem hatévente nyílik lehetőség legfeljebb egy évre a bíró kirendelésére a hozzájárulása nélkül kizárólag a bíróságok közötti ügyszerű elosztásának a biztosítása céljából.

A bírói áthelyezés speciális eseteiben is szükséges az OBT egyetértése.

16. §

A Javaslat a felhatalmazó rendelkezések módosításakor is kifejezésre juttatja az OBT egyetértési jogát.

17. §

A Javaslat a jövőben kizárja annak a lehetőségét, hogy a pályázat elbírálója megváltoztassa a pályázati rangsort, ezért szükséges a megjelölt törvényi rendelkezések hatályon kívül helyezése. A Javaslat a nemzetközi ajánlásra figyelemmel a bírói előmenetellel összefüggésben tartalmaz rendelkezéseket.

18. §

A Javaslat a kellő felkészülési idő alkotmányos elvével összhangban álló módon tartalmazza a hatályba léptető rendelkezést.